

Сливовият сорт „Пагане“ – постижение в селекцията на овощни култури в България

Автор(и): доц. д-р Мариета Нешева, Институт по овощарство Пловдив, Селскостопанска академия ; главен експерт Даниела Ангелова, Институт по овощарство – Пловдив, Селскостопанска академия; главен експерт Лейда Тодорова, Институт по овощарство – Пловдив, Селскостопанска академия

Дата: 04.11.2024 **Брой:** 11/2024

Абстракт

Сливовият сорт „Пагане“ е постижение в селекцията на овощни култури в България и е продукт на дългогодишна научна работа в Института по овощарство – Пловдив, към Селскостопанска академия. Официално признат от Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (ИАСАС) през 2019 г., този сорт се отличава със своите едри и атрактивни плодове с изключителни вкусови качества. „Пагане“ е подходящ за разнообразяване на набора от сортове отглеждани в сливовите насаждения в страната.

Описание на сорта

През 2023 г. синята слива заема челна позиция в производството на плодове в България, като добивите достигат 57 737 тона (Агростатистика, 2024). Тази култура е изключително приспособима и се развива успешно в различни райони (Butac, 2020). Сортът „Стенлей“ е основен сливов сорт,

отглеждан както в България, така и в света (Агрозистатистика, 2019). Той е предпочитан заради добрата си адаптивност към различни климатични условия, високите добиви и продукцията, подходяща за прясна консумация и различни видове преработка, като сушене, консервиране и производство на ракия.

Българският сорт „Пагане“ е нов и перспективен сорт от групата на ренклодите, създаден в Института по овощарство в Пловдив, към Селскостопанска Академия. Получен е чрез свободно опрашване на добре познатия „Алтанова ренклода“, а костилки са облъчени с рентгенови лъчи за постигане на нови качества. Селекцията е дело на екип от специалисти, включващ проф. д-р Валентина Божкова, доц. д-р Пенчо Илиев и гл. експерт Лейда Тодорова.

Дървото е силно растящо с разлата, рехава корона, а основна плододаваща дървесина са майските букетчета. В условията на района на гр. Пловдив, цъфтежът на „Пагане“ е средно ранен и в зависимост от климатичните условия на конкретната година, съвпада с цъфтежа на стандарта „Стенлей“ или започва 1-2 дни преди него. Сортът проявява частична самофертилност, но за гарантирано осигуряване на добри добиви е необходимо отглеждането му с подходящ опрешител, каквито са сортовете „Стенлей“ и „Чачанска лепотица“.

Плодовете на „Пагане“ са впечатляващи не само с атрактивния си външен вид, но и със отличните си вкусови качества. Формата им е обратнотриъгълна, с характерни асиметрични половини и дълбок кореман шев. Според международните стандарти определени в дескрипторите за проучване на генетични ресурси, плодовете се категоризирани като много едри. В зависимост от натовареността на дърветата теглото на плодовете варира от около 60 до 80 g. През 2024 г. средното им тегло беше 70 g. Кожицата на плодовете е светло виолетова, покрита с плътен восъчен налеп. Плодовото месо е жълто-зелено до златисто, което в комбинация с високото съдържание на захари и разтворимо сухо вещество (20 °Brix) създава балансиран и сладък вкус, силно предпочитан от потребителите. Костилките са дребни и заемат едва 3.11% от теглото на плода. Освен това те се отделят лесно, което е важно качество както за плодовете предназначени за пряната консумация, така и за преработката. Плодовете са особено подходящи за консумация в свежо състояние, но могат да се използват и за приготвяне на компоти, сладка и спиртни напитки, като осигуряват висококачествен продукт. Плододаването на сорта е редовно и обилно. През 2024 г. е отчетен среден добив от 60 kg от дърво, получен от 11-годишни растения, формирани като свободно растяща корона. Един от най-съществените агрономически показатели на „Пагане“ е неговата толерантност към вирусното заболяване „шарка“ по сливите. Симптомите наблюдавани по листата на „Пагане“ са по-слабо изразени в сравнение с тези при стандартния сорт „Стенлей“. Не се проявяват симптоми по плодовете, водещи до влошаване на качеството им и загуба на добив.

„Пагане“ е отличен с 1-во място в Конкурс за иновации, раздел „Сортови семена и посадъчен материал“ на Международната селскостопанска изложба „АГРА 2022“. Посадъчен материал с гарантирана сортова автентичност може да бъде закупен от [Института по овощарство – Пловдив](#).

Литература:

1. Агростатистика, Производство на плодове в България-реколта 2023, (2024), Министерство на земеделието и храните;
2. Агростатистика, Структура на овощните видове в България, (2019), Министерство на земеделието и храните;
3. Butas, M. (2020). Plum breeding (p. 1). IntechOpen: London, UK.